TỪ Ý THỨC VỀ PHÁI TÍNH ĐẾN HÌNH TƯỢNG NGƯỜI PHỤ NỮ HIỆN ĐẠI TRONG TIỂU THUYẾT VIỆT NAM ĐẦU THẾ KỶ XXI

Vũ Thị Hạnh*
Trường Đại học Khoa học – ĐH Thái Nguyên

TÓM TẮT

Phái tính là yếu tố thể hiện mối quan hệ giữa giới và những đặc trưng cơ bản của giới. Dựa trên đặc điểm sinh học, phái tính được chia thành phái nam và phái nữ, gắn liền với đó là tính nam và tính nữ. Những đặc trưng giới tính được hình thành và bảo tồn tương đối bền vững. Tuy nhiên, trải qua thời gian của lịch sử, những đặc trưng đó cũng có ít nhiều biến đổi. Sự thay đổi trong đặc trưng cơ bản của giới gắn liền với sự thay đổi trong nhận thức và quan niệm. Khảo sát trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại, người viết nhận thấy, bên cạnh việc bảo lưu ý thức truyền thống, tính nữ đã có thêm những phẩm chất mới góp phần quan trọng trong việc thay đổi nhận thức về giới. Đây cũng chính là một trong những nội dung quan trọng góp phần thể hiện ý thức nữ quyền trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại.

Từ khóa: *Nhà văn nữ, tiểu thuyết, nữ quyền, phái tính, giới tính, tính nữ*

MỞ ĐẦU

Phái tính chỉ sự liên kết giữa giới và những đặc trưng cơ bản của giới. "Trong hệ thống thuật ngữ liên quan đến phái tính, chúng tôi tạm đưa ra công thức dịch: phái tính = phái (gender) + giống/ giới/ giới tính (sex). Như vậy, phái nam = nam giới (the male sex) + masculinity (tính nam/ bản tính nam); phái nữ = nữ giới (the female sex) + feminality (tính nữ/ bản tính nữ)" [1, tr. 10].

Từ phương diện đặc thù giới tính, tính nữ là cái riêng có và chỉ có ở nữ giới, khu biệt với đặc tính của nam giới. Tính nữ được hình thành và tồn tại tương đối ổn định nhưng theo thời gian, khi trình độ tư duy của con người được nâng lên thì quan niệm về tính nữ cũng có sự biến đổi. Khảo sát trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại, người viết nhận thấy bên cạnh việc bảo lưu một số đặc trưng tính nữ truyền thống (thiên tính mẫu, sự nhạy cảm, đa cảm, cả tin, đức hy sinh, lòng yêu thương, bao dung, độ lượng) đã xuất hiện nhận thức mới về tính nữ, góp phần đưa đến sự thay đổi quan trọng trong quan niệm về giới.

NỘI DUNG

Trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại, những nhận thức mới về giới tính được thể hiện cụ thể trên hai phương diện:

Từ phủ định quan niệm "nữ nhân nan hóa" đến tinh thần "cởi trói" cho giới nữ

Truyền thống tư tưởng văn hóa Phương Đông bảo lưu quan niệm "nữ nhân nan hóa". Từ Khổng Tử cho đến hàng ngàn lớp Nho gia kế tiếp ông đều cho rằng đàn bà bản tính ngu dốt, khó dạy bảo. Họ quan niệm rằng: "người phụ nữ không có khả năng tiếp thu cái hay, cái mới và mặt khác rất khó bỏ tính nết xấu" [1, tr. 12] nên bản chất của họ là"ngu dốt, thiếu năng lực và ý chí cầu tiến" [1, tr. 12]. Ở phương Tây, cũng xuất phát từ quan niệm về bản tính ngu dốt của đàn bà nên Platon cho rằng chỉ phụ nữ thượng lưu mới được hưởng nền giáo dục. Vì thế, đặc tính thấp kém, ngu muội, dốt nát được xem như là một trong những đặc trưng cơ bản của nữ giới. Chịu ảnh hưởng bởi những tư tưởng trên, ở Việt Nam, trong lịch sử đã tồn tại những quy định hà khắc: không cho phụ nữ đi học, tham gia khoa cử, chính sự. Chính vì thế, người phụ nữ bị biến thành thân phận bị lệ thuộc, bị khinh rẻ và phải phục tùng nam giới.

Qua thời gian, khi những kết quả nghiên cứu về giới, giải phẫu học được thừa nhận rộng rãi, nhận thức của con người cũng dần thay đổi: "Khác với những nhà nghiên cứu trước đây, các nhà nghiên cứu ngày nay đều nhấn mạnh rằng: những khác biệt về cấu trúc sinh học giữa nữ và nam không tạo nên sự khác

* *Tel: 0984364766; Email: vuhanhk48@gmail.com*

biệt về trình độ tư duy giữa nam và nữ mà chỉ góp phần lý giải nguyên nhân tạo nên các thiên hướng khác nhau giữa hai giới" [2, tr. 24]. Những kết quả nghiên cứu này đã góp phần quan trọng trong việc thay đổi nhận thức về giới.

Trên cơ sở phủ định quan niệm sai lầm trên, trong tương quan so sánh với nam giới, tiểu thuyết Việt Nam đương đại đã xây dựng hình tượng những người phụ nữ với đặc trưng nổi bật là: nhạy bén, có tầm trí tuệ và ý chí cầu tiến. Cũng cần phải nói thêm rằng, khi chỉ ra những phẩm chất này ở nữ giới, người viết không nhằm mục đích phủ định những thuộc tính này ở nam giới. Tuy nhiên, khi đặt trong tương quan so sánh, tiểu thuyết giai đoạn này đã nêu bật hình tượng người phụ nữ với trí tuệ mẫn tiệp, góp phần tái định giá quan niệm truyền thống về nữ giới.

Trước hết, ta có thể thấy rõ những người phụ nữ trong tiểu thuyết của nhà văn Thuận ("Tôi", Loan trong *Chinatown*; Mai Lan, Liên, Pát trong *Paris 11 tháng 8*; Phượng trong *Made in Vietnam*; Vy, Jame, V trong *Vân Vy*...) đều là những người phụ nữ thông minh, nhanh nhạy, có trình độ học vấn cao. Trong *Chinatown*, "tôi" luôn là người phụ nữ có nhiều thành tích đáng tự hào. Ngay từ những năm học phổ thông, "tôi" luôn dẫn đầu cả lớp trong các kì thi; luôn đạt kết quả cao nhất trong các kì thi hết cấp, học Đại học Thanh Xuân, tốt nghiệp đại học và cao học loại ưu ở Liên Xô, Nga, Pháp…Tôi sử dụng thành thạo cả bốn ngoại ngữ (Anh, Pháp, Nga, Trung). Nhìn vào những thành tích học tập của chị, ai cũng phải khen ngợi, nể trọng.

Cùng với "tôi", trong *Chinatown* còn có cô bé nhà quê giúp việc cho cậu mợ của "tôi". Mặc dù xuất thân quê mùa, không được qua trường lớp đào tạo nhưng từ thân phận làm thuê, làm mướn, bằng sự thông minh, nhanh nhạy, cô bé đã trở thành bà chủ của nhiều tiệm thẩm mỹ danh tiếng ở Đức. Đó còn là Loan - từ một cô cấp dưỡng đường sắt đã trở thành chuyên gia Marketting danh tiếng. Rõ ràng, họ là những phụ nữ nhạy bén, biết nắm bắt thời cơ để khẳng định vị thế của mình trong xã hội.

Ngoài tiểu thuyết của Thuận, những người phụ nữ thông minh, nhanh nhạy, có ý chí cầu tiến còn được hiện lên rõ nét trong *Thức giấc* của Thùy Dương. Trong *Thức giấc*, Thùy Dương đã xây dựng hình tượng người bà hiểu thấu thời thế, linh hoạt chèo chống lo toan cho cả gia đình trong mọi hoàn cảnh: "Bà không chỉ giống các bà nội ngoại khác – lo từng li từng tí, từ miếng ăn miếng uống cho con cháu – mà còn lo công ăn việc làm và cả những chuyện trọng đại như nòi giống – những việc thường là của đàn ông" [3, tr. 69]. Ngoài ra còn có Yên Thao, một thân lập nghiệp nhưng sau một thời gian ngắn đã trở thành người đứng đầu công ty kinh doanh bất động sản, công ty cung ứng lao động phổ thông và một khu công nghiệp lớn từ tài sản duy nhất là một chiếc nhẫn. Với tầm nhìn xa trông rộng cùng trí tuệ sắc sảo, nhạy bén, Yên Thao luôn giành những thắng lợi lớn trong kế hoạch đầu tư bất động sản và chứng khoán. Sự thông minh, sắc sảo và nhanh nhạy của Yên Thao khiến cho không chỉ những người phụ nữ mà còn cả những người đàn ông đều nể phục.

Những người phụ nữ nhạy bén, thông minh còn được hiện lên qua trang viết của nhiều tác giả khác. Trong *Mẫu Thượng Ngàn*, Nguyễn Xuân Khánh đã xây dựng khá thành công hình tượng nhân vật Lụa - "một tay nội tướng tài giỏi, một người đàn bà quý báu trời đã ban cho nhà họ Vũ Xuân để cho gia đình ấy ngày càng thêm giàu có thịnh vượng" [4, tr. 525]. Trong *Tường thành*, Võ Thị Xuân Hà đã xây dựng hình tượng nhân vật Phương Nam vừa có trí tuệ mẫn tiệp, vừa có sự am hiểu tường tận văn hóa. Đó còn là mẹ Thanh Mây trong *Thoát y dưới trăng* – một Viện trưởng thông minh, có nhan sắc và cầu tiến; là Lan Chi trong *Tìm trong nỗi nhớ* – một tiến sĩ tâm lý học đã từng tu nghiệp nhiều năm ở nước ngoài; là người mẹ trong *Người cha hiện đại* – một nhà văn tài năng sống và nuôi được hai con bằng nghề cầm bút; là người vợ trong *Trò chơi hủy diệt cảm xúc* – một tiến sĩ môi

trường "rất thông minh, quá thạo việc. Việc gì cũng hanh thông đến nơi đến chốn. Chồng thành ra là thừa" [5, tr. 43]…. Sự thông minh, nhanh nhạy, có ý chí cầu tiến của những người phụ nữ đã góp phần lật đổ quan niệm về tính nữ truyền thống. Như một sự tác động trực tiếp, việc xây dựng hình tượng những người phụ nữ thông minh, tài giỏi trong nhiều lĩnh vực của cuộc sống đã cho thấy sự thay đổi căn bản trong quan niệm về giới nữ.

Với vẻ đẹp trí tuệ, phụ nữ đã tự khẳng định rằng họ không hề thua kém nam giới trong nhiều lĩnh vực. Chính bởi sự thông minh, nhanh nhạy, người phụ nữ đã vươn lên làm chủ bản thân mình trong cuộc sống. Họ đã trở nên chủ động hơn, tự chủ hơn trong cuộc sống, đặc biệt về kinh tế. Khi người phụ nữ có thể tự chủ về kinh tế, họ như nắm được chiếc chìa khóa quan trọng trong hành trình tự giải phóng mình khỏi những ràng buộc và tự "cởi trói" mình khỏi sự khốn cùng về tài chính. Vì tự chủ được về kinh tế nên người phụ nữ trong *Trò chơi hủy diệt cảm xúc*, *Thức giấc*, *Tiểu thuyết đàn bà*, *Gia đình bé mọn*... đã có quyền hơn trong việc quyết định, thậm chí họ còn là người ra quyết định về những việc lớn nhỏ trong gia đình (bán đất, mua nhà, làm nhà, mua xe, ly hôn, nuôi con...). Vai trò của người phụ nữ, vì thế mà không còn bị bó buộc trong cánh cửa gia đình với "thiên chức nội trợ". Xưa nay, chữ "công" trong "công, dung, ngôn, hạnh" khi gắn liền với người phụ nữ vẫn thường được hiểu là việc nấu nướng, may vá, thêu thùa (trong G*ia huấn ca*, Nguyễn Trãi có viết: "Công là đủ mùi xôi, thức bánh/ Nhiệm nhặt thay đường chỉ mũi kim") thì nay, nội hàm chữ "công" ấy đã thực sự được mở rộng. Thoát khỏi giới hạn cánh cửa gia đình, người phụ nữ đã giữ những vai trò quan trọng hơn trong đời sống xã hội (bà viện trưởng trong *Thoát y dưới trăng*, nữ giám đốc *Thức giấc*, các nữ nhà văn sống độc lập và nuôi con một mình bằng nghề viết trong *Gia đình bé mọn*, *Chinatown*, *Trên đỉnh dốc*).

Mặc dù nội hàm chữ "công" trước đây đã dung nạp thêm những thuộc tính mới nhưng những thuộc tính cũ vẫn còn tồn tại khá bền vững. Người phụ nữ đã giữ vai trò ngày càng cao trong xã hội nhưng trong gia đình, người phụ nữ vẫn phải đảm đương, lo toan mọi việc nội trợ trong nhà. Đó là những người đàn bà trong *Trò chơi hủy diệt cảm xúc*: "Ả làm chủ gia đình không như cái cách đàn ông làm chủ gia đình. Ả làm chủ gia đình theo cái cách của đàn bà, lo toan từ cái kim sợi chỉ, tương cà mắm muối cho đến cái nhà. Ả tự tay sắm sửa từ chiếc tăm cho đến ô tô" [5, tr. 30]. Còn chồng cô làm gì khi người vợ đã đảm đương mọi việc? Anh ta hưởng thụ một cuộc sống no đủ, một cuộc sống không chút lo toan, một cuộc sống trong sự chăm sóc đủ đầy của người vợ và anh ta còn có thời gian ngoại tình nữa. Khi những người đàn ông "san sẻ" chút quyền lợi ấy cho người đàn bà không có nghĩa là người đàn ông gồng gánh thêm những trách nhiệm cùng người phụ nữ mà thực chất, họ được nhiều hơn từ những điều tưởng chừng như đã"nhượng bộ" ấy. Chính vì thế, vai trò "nội tướng" ấy thực chất vẫn là một lối nói ẩn dụ che giấu sự bất bình đẳng cũng như những thiệt thòi của phụ nữ trong đời sống xã hội.

Từ phủ định quan niệm "phu xướng phụ tùy" đến thái độ tự chủ cuộc đời

Trong xã hội truyền thống, phụ nữ luôn bị xem là kẻ bị động, bị sai khiến, bị phụ thuộc. *Kinh thánh* quan niệm phụ nữ được sinh ra từ chiếc xương sườn của đàn ông nên mãi mãi họ là kẻ phụ thuộc. Trong tư tưởng phương Đông, Nho giáo quan niệm "phu xướng phụ tùy". Phụ nữ vì thế luôn ở vào thế bị động, bị sai khiến. Vì là kẻ phụ thuộc, phụ nữ không được phép quyết định những gì liên quan đến cuộc đời của mình. Thân phận bị lệ thuộc ấy được khắc họa đậm nét trong văn học dân gian và văn học trung đại Việt Nam.

Đến với tiểu thuyết Việt Nam đương đại, người phụ nữ không chỉ được khắc họa với những đặc trưng tính nữ truyền thống mà còn được tô đậm lên ở sự bản lĩnh, từng trải và quyết đoán. Họ hiện lên với tư cách là những người làm chủ thời cuộc, làm chủ cuộc đời, quyết đoán và bản lĩnh. Những người phụ nữ

ấy dám nghĩ, dám làm, dám đương đầu với những khó khăn, thách thức với một sức mạnh và nghị lực phi thường. Tất cả những điều đó đã góp phần xóa bỏ từng bước quan niệm người phụ nữ là kẻ phụ thuộc.

Trước hết, tiểu thuyết Việt Nam đương đại đã khắc họa đậm nét hình tượng người phụ nữ chủ động trong tình yêu và tự do quyết định hôn nhân cuộc đời mình. Trong quan niệm truyền thống, hôn nhân trong cuộc đời người phụ nữ là do cha mẹ hoặc người đàn ông quyết định: "Cha mẹ đặt đâu, con ngồi đấy". Trải qua thời gian, quan niệm trên đây đã phần nhiều thay đổi. Tính chất áp đặt trong tình yêu hôn nhân giảm xuống, cùng với đó là tính chủ động của người phụ nữ cũng tăng lên. Điều này được phản ánh rõ nét thông qua hình tượng các nhân vật nữ trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại.

Trong *Chinatown*, "tôi" ngay từ khi còn học phổ thông đã công khai thể hiện tình cảm của mình với Thụy – một "tay sai Bắc Kinh" đang ở tầm phải "theo dõi sát". Cuối những cuốn vở của "tôi" bao giờ cũng có tên Thụy, tên "tôi". Những tháng ngày học ở Leningrad, "tôi" luôn chủ động viết thư cho Thụy. Khi trở về, "tôi" ngang nhiên chống đối lại sự phản đối của cơ quan, gia đình, làng xóm cũng như xã hội để đến với Thụy. Trong câu chuyện tình của "tôi" và Thụy, "tôi" đã vượt lên tất cả những rào cản của gia đình, của cha mẹ để khẳng định tình yêu của mình. Dù thời gian xa cách nhau dài đằng đẵng nhưng đám cưới của "tôi" và Thụy là điều chứng minh cho sự quyết đoán và đầy bản lĩnh đó. "Ngày cưới tôi chỉ có bạn bè học ở Leningrad. Mẹ tôi mệt. Mẹ tôi mệt từ nửa năm trước lúc tôi thông báo nhất định cưới Thụy. Bố tôi bỏ cơm. Bố tôi bỏ cơm đến một tuần. Bố tôi đã gầy lại càng gầy hơn. Nhà như có đám… Hai mươi ba năm chúng tôi quen nhau, bố mẹ tôi làm như Thụy không hề hiện diện…" [6, tr 56-57]. Trong ngày cưới, tôi hiện lên là một người con gái vừa nhẹ nhàng nữ tính lại vừa chủ động. Bạn bè cùng học với cô dâu đòi cô dâu chú rể hôn nhau, hôn kiểu Liên Xô đi. "Tôi giật tay áo Thụy. Mặt Thụy đỏ bừng. Tôi giật tay áo Thụy lần nữa. Thụy luống cuống ôm lấy người tôi. Tôi áp môi tôi vào môi Thụy" [6, tr. 80]. Đám cưới kết thúc cũng là lúc tôi nhận thức ra một vấn đề hệ trọng: "Tôi nghĩ đến bố mẹ tôi, nghĩ đến cuộc sống của ba chúng tôi bây giờ mới chấm dứt. Bây giờ tôi mới không phải sống cho bố mẹ tôi nữa… Hai mươi bảy tuổi tôi mới biết sống cho tôi. Như thế phải chăng là quá muộn" [6, tr. 82]. Đó không phải là sự hối hận của một đứa con khi dám chống đối lại sự sắp đặt của bố mẹ mà đó là sự hối hận tại sao đến giờ mình mới dám làm điều đó. Đó là sự chủ động, quyết đoán dám làm, dám chịu và cũng là bản lĩnh hiếm có của một người con gái.

Lần thứ hai nhân vật "tôi" thể hiện sự quyết đoán và bản lĩnh của mình chính là trong cuộc hôn nhân sắp đặt của cha mẹ và "hắn": "Lần đầu tiên nhận được thư của bố mẹ tôi do hắn mang về, tôi đứng lên tìm cái kéo, tôi cắt phứt giấc mơ và toan tính của bố mẹ tôi rồi cho vào rổ rác" [6, tr. 70]. Cắt phứt giấc mơ và toan tính của bố mẹ "tôi" về đám cưới Pháp – Việt: "mười năm nay bố mẹ tôi nằm mơ về đám cưới của tôi và hắn….không biết từ khi nào bố mẹ tôi bắt đầu toan tính cho cuộc sống chung của tôi và hắn…Giấc mơ của bố mẹ tôi, toan tính của bố mẹ tôi, luôn làm tôi đau quặn bụng lại" [6, tr. 67 - 68].

Thấp thoáng sau "tôi" trong *Chinatown* là những nhân vật nữ khác cũng rất chủ động, quyết đoán, bản lĩnh. Đó là cô gái trốn gia đình đi theo người yêu và nhất định bắt người yêu phải từ bỏ quá khứ nhảy tàu để vào Nam xây dựng cuộc sống mới. Đó là Loan làm quảng cáo marketing hội họa cương quyết bắt chồng từ bỏ thói quen phong lưu nhảy tàu. Đó là Hellen quyết định bỏ chồng để bắt đầu một cuộc đời mới…

Người phụ nữ chủ động, quyết đoán và bản lĩnh còn được thể hiện thông qua việc họ dám công khai ngoại tình và chủ động ly hôn để chấm dứt cuộc sống không hạnh phúc. Trong quan niệm trước đây, người phụ nữ ngoại tình, bỏ chồng hay bị chồng bỏ luôn bị xã hội lên án, dè bỉu cho dù phần sai không thuộc về

người phụ nữ. Tuy nhiên, trong tiểu thuyết giai đoạn này, chúng ta thấy có một sự giải phóng khá quan trọng trong tư tưởng của người phụ nữ. Một điều cần phải nói thêm là: trong tiểu thuyết giai đoạn này, ta có thể gặp đầy rẫy những người đàn ông ngoại tình ngay cả khi anh ta có một gia đình hạnh phúc, một người vợ chu toàn mọi việc nhưng ta hiếm khi thấy người phụ nữ nào đang có một gia đình hạnh phúc mà lại ngoại tình để làm tan vỡ hạnh phúc gia đình mình. Vì thế, những người phụ nữ ngoại tình trong tiểu thuyết giai đoạn này được nhìn dưới góc nhìn cảm thông và đầy thương cảm. Hành động ngoại tình ấy được nhìn nhận không phải với tư cách là một sự tha hóa về nhân cách, về đạo đức mà là một hành động xuất phát từ những khát vọng và quyền sống chính đáng của con người. Nó thể hiện sự thức tỉnh của con người trước những nhu cầu cá nhân cũng như quyền sống của thân xác (Vy trong *Vân Vy* ngoại tình vì chồng cô không bao giờ biết đến những nhu cầu bản năng rất người của cô). Bên cạnh đó, ngoại tình còn được xem như là một hành động đáp trả sự phụ bạc của những người đàn ông (Yên Thao ngoại tình như là một sự đáp trả mạnh mẽ khi cô tận mắt chứng kiến người chồng ngoại tình với người đàn bà khác ngay trong ngôi nhà của mình).

Không chỉ ngoại tình, người phụ nữ còn thể hiện sự bản lĩnh và quyết đoán khi họ là người dám chủ động đưa ra quyết định ly hôn. Quyết định ly hôn và chủ động ly hôn là một quyết định cho thấy ý thức cá nhân rất mạnh mẽ của người phụ nữ. Vy trong *Vân Vy* đã quyết tâm từ bỏ cuộc sống vợ chồng nhàm chán với Vượng – một bác sĩ chuyên ngành phụ khoa thành đạt để đến với Vân – một sinh viên nghèo; Mỹ Tiệp trong *Gia đình bé mọn* sau gần hai chục năm đấu tranh với những rào cản của gia đình và xã hội, cuối cùng vẫn quyết tâm ly hôn với Tuyên để đến với Đính.

Không chỉ trong tình yêu, người phụ nữ còn thể hiện sự chủ động, quyết đoán và bản lĩnh của mình trong nhiều lĩnh vực khác. Đó là Yên Thao trong *Thức giấc* đầy bản lĩnh và quyết đoán khi đánh cược toàn bộ số vốn của mình đầu tư vào bất động sản. Đó là Di trong *Thoát y dưới trăng* đầy quyết đoán và bản lĩnh khi mới ở tuổi mười sáu mà dám quyết định làm mẹ nuôi của hai đứa trẻ bất hạnh trong khi cuộc sống của mình còn vô cùng cơ cực.

Đặc biệt, sự quyết đoán, bản lĩnh của người phụ nữ còn được tô đậm thông qua việc họ quyết định sống cuộc sống độc thân và nuôi con một mình. Trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại, những người phụ nữ sống độc thân và nuôi con một mình chiếm phần lớn: đó là "tôi", Loan, mẹ của Yamina trong *Chinatown*, Mai Lan trong *Paris 11 tháng 8*, Thư trong *Trên đỉnh dốc*, Mỹ Tiệp trong *Gia đình bé mọn*, Liễu, Thoa trong *Tiểu thuyết đàn bà*, Di trong *Thoát y dưới trăng*, người mẹ trong *Người cha hiện đại*, Liên và Lan trong *Mưa ở kiếp sau*, Nhụ trong *Mẫu thượng ngàn*…. Trong những hoàn cảnh vô cùng khó khăn, việc quyết định nuôi con một mình là một sự quyết đoán đầy bản lĩnh của người phụ nữ. Bởi vì, đằng sau quyết định đó là một cuộc sống bươn chải vô cùng chật vật, khó khăn mà người phụ nữ là người phải gồng gánh tất cả. Nuôi con một mình nghĩa là người phụ nữ không chỉ phải thực hiện trách nhiệm rất lớn về mặt kinh tế mà còn phải cố gắng để làm tốt vai trò của người mẹ cũng như cố gắng bù đắp sự thiếu hụt vai trò, trách nhiệm của người cha. Những người phụ nữ quyết định sống cuộc sống độc thân và nuôi con một mình đã tập hợp nhau lại thành những tổ chức, một hiệp hội như Thuận đã có dịp nhắc đến trong *Chinatown*: Hội những người phụ nữ độc thân; Hội những người phụ nữ nuôi con một mình. Sự thành lập và tồn tại của những hiệp hội này là một bước khẳng định ý thức tự chủ cũng như bản lĩnh vững vàng của người phụ nữ đồng thời là một bước "hạ bệ" vai trò của nam giới trong gia đình cũng như ngoài xã hội. Trải qua những nỗi đau bất hạnh, người phụ nữ đã mạnh mẽ đứng lên với tư thế là một người làm chủ cuộc đời (chứ không phải là một người bị lệ thuộc yếu đuối).

KẾT LUẬN

Tóm lại, tiểu thuyết Việt Nam đương đại đã xây dựng khá sinh động hình tượng người phụ nữ không chỉ mang đậm hơi ấm tính nữ truyền thống mà còn mang những nét đẹp thời hiện đại. Họ không chỉ thông minh, nhanh nhạy mà còn quyết đoán và đầy bản lĩnh. Với sự kết hợp hài hòa giữa tính nữ truyền thống và hiện đại, hình tượng người phụ nữ trong tiểu thuyết Việt Nam đương đại không chỉ là bước phủ định mạnh mẽ những quan niệm lỗi thời, lạc hậu ("nữ nhân nan hóa", "phu xướng phụ tùy") mà còn góp phần tái định giá hệ giá trị mới của người phụ nữ trong xã hội hiện đại, nâng vị thế của người phụ nữ "xứng tầm" với những đóng góp lớn lao của họ trong gia đình và xã hội.

TÀI LIỆU THAM KHẢO

1. Nguyễn Thị Thanh Xuân (2013), *Vấn đề phái tính và âm hưởng nữ quyền trong văn xuôi Việt Nam đương đại (qua sáng tác của một số nhà văn nữ tiêu biểu*, Luận án tiến sĩ ngữ văn, Học viện Khoa học Xã hội.
2. Hồ Khánh Vân (2008), *Từ lí thuyết phê bình nữ quyền nghiên cứu một số tác phẩm văn xuôi của các tác giả nữ Việt Nam từ 1990 đến nay*, Luận văn thạc sĩ, Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh.
3. Thùy Dương (2009), *Thức giấc*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
4. Nguyễn Xuân Khánh (2012), *Mẫu thượng ngàn*, Nxb Phụ Nữ, Hà Nội.
5. Y Ban (2013), *Trò chơi hủy diệt cảm xúc*, Nxb Trẻ, Thành phố Hồ Chí Minh.
6. Thuận (2004), *Chinatown*, Nxb Đà Nẵng.
7. Võ Thị Xuân Hà (2006), *Tường thành*, Nxb Văn hóa Sài Gòn, Thành phố Hồ Chí Minh.
8. Lê Ngọc Mai (2006), *Trên đỉnh dốc*, Nxb Hội Nhà văn, Hà Nội.
9. Thủy Anna (2010), *Thoát y dưới trăng*, Nxb Văn học, Hà Nội.

SUMMARY

FROM NEW CONSIOUSNESS OF GENDER CHARACTERISTICS TO NEW WOMEN IN VIETNAMESE NOVELS AT THE BEGINNING OF 21 ST CENTURY

Vu Thi Hanh*
TNU University of Sciences

Gender characteristics are an element showing the relationship between genders. Based on biological features, gender is divided into male and female. As a result, there are female and male characteristics. These features are formed and preserved relatively sustainably. However, they changed somehow over time. Changes of gender characteristics are associated with changes in perception and viewpoints. Through a survey of Vietnamese novels at the beginning of 21th century, it is undeniable that some new attributes are added to the female characteristics. They help to blur the gap between women and men. This is the most significant content that illustrates the feminist consciousness in novels in the period.

Keywords: *female writers, novels, feminist, gender characteristics, sex/gender, female characteristics*

Ngày nhận bài: 25/12/2017; Ngày phản biện: 21/01/2018; Ngày duyệt đăng: 30/3/2018

* *Tel: 0984364766; Email: vuhanhk48@gmail.com*

179(03)
Năm 2018
Tạp chí Khoa học và Công nghệ
Journal of Science and Technology

SOCIAL SCIENCE – HUMANITIES – ECONOMICS

Content | **Page**

Nghiem Thi Ho Thu - Formation basis of Ngoc Giao's prose characteristics 3

Vu Thi Hanh - From new consiousness of gender characteristics to new women in Vietnamese novels at the beginning of 21st century 9

Pham Thi Ngoc Anh - Applications of water-wave icons on contemporary sculpture of monuments in Viet Nam 15

Phung Phuong Nga, Doan Duc Hai - Symbols in Nguyen Xuan Khanh's novels (the cases of novels *Hồ Quý Ly, Mẫu thượng ngàn,* and *Đội gạo lên chùa*) 21

Vu Thuy Hang, Doan Thi Hong Nhung - Discussion on classification of the motherworship religion 25

Pham Van Hung, Nguyen Huy Hung, Nguyen Thi Thu Huong - Thai Nguyen University's assessment of program learning outcomes through the assessment of senior students near their completion of their undergraduate degree 31

Hoang Duy Tuong - Solutions to enhance physical education efficiency for students at Thai Nguyen University of Medicine and Pharmacy – Thai Nguyen University 37

Hoang Thu Thuy, Ly Trung Thanh - Nguyen Ai Quoc – Ho Chi Minh – who set the foundation for the special relationship between Vietnam and Laos 45

Tran Thi Lan - Applying the tectonic theory to teaching "the basic principles of the Marxism - Leninism" in universities 49

Nguyen Thanh Tu - Some solutions to enhance the quality of teaching and learning English at University of Transport Technology, Thai Nguyen Campus 55

Nguyen Thi Hoai Thu - Methods of active teaching for efficient development of Vietnamese speaking skill for foreign students at Military Technical Academy 61

Ngo Thi Lan Anh, Vo Van Tri - Necessity of educating the consciousness of ecological environment protection for youth in Long Xuyen city, An Giang province 67

Le Van Hieu - Communications projected by the model "propaganda department" in communes, wards, township and "commander" in villages, cities in Bac Ha district (Lao Cai province) 73

Tran Hoang Tinh, Tran Van Khanh, Nguyen Trung Kien - Strengthen examination and evaluation of disciplinary education activities for students at national defense and security education centers in the current phase 79

Nguyen Mai Anh, Nguyen Thi Hoang Lan - Renovation of legal education content in the bachelor's degree program in political education of Thai Nguyen University of Education to meet the requirements of the new general education curriculum 85

Do Thi Ngoc Phuong, Tran Thi Thao - Project power in the study of the English written language used by the second-year English majors at Thai Nguyen University of Education 91

Vu Dinh Bac, Ly Mai Huong, Hoang Thi Hong Hanh - Using group-work activities to improve English speaking skill for the first year English majors at Thai Nguyen University of Education 97

Nguyen Thi Hang, Le Thi Quyen, Nguyen Le Mai, Vu Thi Lenh - Organizing the experiential learning in teaching the theme "pests and disease of plants" (Technology 10 in high school) 103

Nguyen Thi Khuong - Applying the flipped classroom model in teaching citizen education subject in high school 109

Lai Thu Uyen, Vu Dinh Bac, Nguyen Thanh Long - Enhance grammar of third-year students of English major through peer check at Thai Nguyen University of Education 115

Nguyen Thi Hong Chuyen, Ha Thi Nhu Quynh - Imitation technique in improving 2nd year non-English major students' oral competence discourse at Thai Nguyen University of Education 121

Nguyen Nam Ha, Nguyen Thi Thuy - Assessment on physical condition of students at Thai Nguyen University 127

Vu Thi Thanh Thuy, Chu Van Trung, Cao Thuy Linh - Research on the current and potential developments of Thai Nguyen tourism industry 133

Tran Thi Ngoc Ha - Researching household economy model for sustainable management and use on sloping land in tea growing areas in La Bang commune, Dai Tu district, Thai Nguyen province 139

Nguyen Van Tam, Ha Thi Hoa, Bui Thi Minh Ha, Le Thi Hoa Sen, Dang Thi Huong - Impact of resource factors on livelihood diversification of tea growing households in Dai Tu district, Thai Nguyen province 143

Hoang Van Hai, Hoang Thi Thu Hang - The effects of fertilizers on rice yield in Thai Nguyen 149

Dang Thuong Hoai Linh, Ly Thu Trang - The international and Vietnamese laws on protection of well-known trademarks 155

Do Tuyet Ngan - The role of women with community based tourism development in Nghia Lo town, Yen Bai province 163

Vu Thi Thu - Assessing the agricultural land use change under the climate change context in Giao Thuy district, Nam Dinh province 169

Pham Thi Thanh Mai, Tran Le Kim, Nguyen Thi Lan - Enhancing the application of science and technology advances into tea production in Thai Nguyen city 175

Nguyen Thi Bich Hanh, Nguyen Thi Thu Thuy - Assessment of efficiency of agricultural land use in Yen Phuc commune, Van Quan district, Lang Son province 181

Dang Quynh Trinh, Tran Van Hung - Business income tax inspection for non-state enterprises in Pho Yen district, Thai Nguyen province 187